

บันทึก

เรื่อง หรือเกี่ยวกับรถของกลางในคดีอาญา

(รถของกลางในคดีอาญาที่ไม่ทราบตัวผู้มีความผิดและเก็บรักษาไว้ไม่ถึง ๕ ปี
ก็เสื่อมสภาพ จะถือว่าเป็นทรัพย์สินที่ถ้าหน่วยงานเข้าไว้จะเป็นการเสี่ยงความเสียหาย
หรือค่าใช้จ่ายจะเกินส่วนกับค่าของทรัพย์สินนั้นตามนัยประมวลกฎหมายแพ่ง
และพาณิชย์ มาตรา ๑๓๒๗ วรรคสอง หรือไม่)

กรมตำรวจได้มีหนังสือ ที่ มท.๐๕๑๑/๑๘๙๔ ลงวันที่ ๔ มีนาคม ๒๕๖๖ ถึง
สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ความว่า ตามที่กรมตำรวจได้เคยมีหนังสือ ที่ มท.๐๕๑๑/
๑๓๐๕๘ ลงวันที่ ๖ ธันวาคม ๒๕๖๕ ขอหารือสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาว่า ตามข้อบังคับ
การเก็บรักษาของกลาง กระทรวงมหาดไทย พ.ศ. ๒๕๔๐ ข้อ ๑๙ วรรคแรก ได้กำหนดว่า “ของ
กลางในคดีอาญาที่ไม่ทราบตัวผู้มีความผิดจะได้รับของคืน ให้ประกาศหาเจ้าของ และภายใน ๕ ปีนับ
แต่วันประกาศ ไม่ได้ตัวผู้มีความผิดรับของคืน ก็ให้รับเป็นของรัฐบาล ฯลฯ” และตามประมวล
กฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๓๒๗ วรรคสอง ได้บัญญัติว่า “ทรัพย์สินที่เป็นของเสี่ยงง่าย
หรือถ้าหน่วยงานเข้าไว้จะเป็นการเสี่ยงความเสียหายหรือค่าใช้จ่ายจะเกินส่วนกับค่าของทรัพย์สินนั้นจะ
จัดให้เอาออกขายทอดตลาดก่อนถึงกำหนดก็ได้ ฯลฯ” จะถือว่ารถของกลางในคดีอาญาที่พิสูจน์
ไม่ได้ว่าผู้ใดเป็นเจ้าของ เข้าข่ายเป็นทรัพย์สินที่เป็นของเสี่ยงง่ายหรือถ้าหน่วยงานเข้าไว้จะเป็นการเสี่ยง
ความเสียหายหรือค่าใช้จ่ายจะเกินส่วนกับค่าของทรัพย์สินนั้นตามประมวลกฎหมายแพ่งและ
พาณิชย์ มาตรา ๑๓๒๗ ได้หรือไม่ ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาได้มีหนังสือ ที่ สร.
๐๖๐๑/๓๐๗๙ ลงวันที่ ๒๒ ธันวาคม ๒๕๖๕ แจ้งให้กรมตำรวจหารือไปยังกระทรวงมหาดไทยซึ่ง
เป็นผู้รักษาการตามกฎหมายเสียก่อนนั้น

กรมตำรวจได้หารือปัญหาดังกล่าวไปยังกระทรวงมหาดไทยแล้ว โดย
กระทรวงมหาดไทยได้ตอบข้อหารือว่า ตามข้อบังคับการเก็บรักษาของกลาง กระทรวงมหาดไทย
พ.ศ. ๒๕๔๐ ข้อ ๑๙ ประกอบกับข้อ ๓๔ และประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๓๒๗
ได้กำหนดการปฏิบัติกับของกลางไว้ชัดเจนอยู่แล้ว ไม่น่าจะมีปัญหาในข้อกฎหมายหรือข้อบังคับ
แต่อย่างใด ประเด็นที่ปัญหาข้อเท็จจริงว่า รถยนต์ของกลางที่ยังไม่ทราบผู้มีความผิดนั้น หาก
เก็บรักษาไว้นานจะเสื่อมสภาพหรือไม่ หากปรากฏข้อเท็จจริงดังกล่าวแล้วก็อาจนำมา
พิจารณาปรับใช้กับข้อบังคับการเก็บรักษาของกลางฯ ในการจัดการกับของกลางในทางใดทางหนึ่ง
ตามข้อ ๓๔ ได้ แต่กรมตำรวจยังข้องใจในปัญหาดังกล่าว จึงขอหารือสำนักงานคณะกรรมการ
กฤษฎีกาว่า รถของกลางในคดีอาญาที่ไม่ทราบตัวผู้มีความผิดและเก็บรักษาไว้ไม่ถึง ๕ ปีก็
เสื่อมสภาพ จะถือว่าเป็นทรัพย์สินที่ถ้าหน่วยงานเข้าไว้จะเป็นการเสี่ยงความเสียหายหรือค่าใช้จ่ายจะ
เกินส่วนกับค่าของทรัพย์สินนั้นตามนัยประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๓๒๗ วรรค
สอง หรือไม่ เพื่อกรมตำรวจจะได้วางระเบียบเกี่ยวกับการขายทอดตลาดรถของกลางต่อไป

คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย คณะที่ ๘) ได้พิจารณาปัญหาดังกล่าวประกอบกับได้ฟังคำชี้แจงจากผู้แทนกระทรวงมหาดไทย (กรมตำรวจ) แล้ว ได้ความว่า รถยนต์และรถจักรยานยนต์ซึ่งพนักงานสอบสวนยึดไว้เป็นของกลางในคดีอาญาและเก็บรักษาไว้ที่สถานีตำรวจโดยไม่ทราบตัวผู้เป็นเจ้าของนั้น เมื่อส่งตรวจสอบหลักฐานหรือตรวจพิสูจน์แล้ว ปรากฏว่าเป็นรถป้ายทะเบียนปลอม มีการขูดลบหมายเลขเครื่อง หรือบริษัทผู้แทนจำหน่ายแจ้งว่า รถคันดังกล่าวทางบริษัทไม่นำเข้ามาจำหน่าย ซึ่งรถประเภทนี้หากจะต้องเก็บรักษาไว้ถึง ๕ ปี ก็จะมีอยู่ในสภาพที่เสื่อมโทรมจนไม่อาจใช้งานได้เพราะจอดทิ้งไว้เป็นเวลานานและถ้าจะบำรุงรักษาให้อยู่ในสภาพที่ใช้งานได้ ก็จะต้องเสียค่าใช้จ่ายเกินส่วนกับค่าของรถจึงมีปัญหว่ารถยนต์และรถจักรยานยนต์ดังกล่าวจะถือว่าเป็นทรัพย์สินที่ถ้าหน่วงช้าไว้จะเป็นการเสี่ยงความเสียหายหรือค่าใช้จ่ายจะเกินส่วนกับค่าของทรัพย์สินนั้นตามนัยประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๓๒๗ วรรคสอง หรือไม่ ซึ่งคณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย คณะที่ ๘) เห็นว่า ตามมาตรา ๑๓๒๗^๑ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์นั้น ทรัพย์สินที่ใช้ในการกระทำความผิด ทรัพย์สินที่ได้มาโดยการกระทำความผิด หรือทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดซึ่งถูกเจ้าพนักงานยึดไว้หรือเรียกให้ส่งมาโดยชอบด้วยกฎหมายและเก็บไว้ในความรักษาของ “กรมในรัฐบาล” หากเจ้าของมิได้เรียกเอาทรัพย์สินดังกล่าวคืนภายใน ๑ ปีนับแต่วันส่งไว้ในความรักษาของ “กรมในรัฐบาล” หรือนับแต่วันที่คำพิพากษาถึงที่สุดในการที่มีการฟ้องคดีอาญาต่อศาลแล้ว ก็ให้ทรัพย์สินดังกล่าวตกเป็นของแผ่นดิน แต่ในกรณีที่มิทราบตัวเจ้าของ ก็ให้ขยายระยะเวลา ๑ ปีออกไปเป็น ๕ ปี อย่างไรก็ตามมาตรา ๑๓๒๗ วรรคสอง ก็ยังให้อำนาจแก่ “กรมในรัฐบาล” ที่เป็นผู้รักษาทรัพย์สินในอันที่จะขายทอดตลาดทรัพย์สินดังกล่าวก่อนครบกำหนดระยะเวลาดังกล่าวได้ ถ้า “กรมในรัฐบาล” นั้น เห็นว่าทรัพย์สินดังกล่าวเป็นของเสียหายหรือถ้าหน่วงช้าไว้จะเป็นการเสี่ยงความเสียหายหรือค่าใช้จ่ายจะเกินส่วนกับค่าของทรัพย์สินดังกล่าว กรณีจึงขึ้นอยู่กับข้อเท็จจริงในแต่ละกรณีที่ “กรมในรัฐบาล” นั้น จะต้องพิจารณาว่าทรัพย์สินใดเข้าลักษณะตาม มาตรา ๑๓๒๗ วรรคสอง หรือไม่

โดยทั่วไปแล้ว รถยนต์และรถจักรยานยนต์ที่จะอยู่ในสภาพที่สามารถใช้งานได้ดีนั้น ย่อมจะต้องได้รับการบำรุงรักษาอย่างสม่ำเสมอทั้งในด้านเครื่องยนต์ ยาง แบตเตอรี่ ฯลฯ ซึ่งถ้าหากรถยนต์และรถจักรยานยนต์ดังกล่าวจะต้องจอดทิ้งไว้ที่สถานีตำรวจเป็นเวลานานโดยไม่มี

^๑ มาตรา ๑๓๒๗ ภายในบังคับแห่งกฎหมายอาญา กรมสิทธิแห่งสิ่งใด ๆ ซึ่งได้ใช้ในการกระทำความผิด หรือได้มาโดยการกระทำความผิด หรือเกี่ยวกับการกระทำความผิดโดยประการอื่นและได้ส่งไว้ในความรักษาของ กรมในรัฐบาลนั้น ท่านว่าตกเป็นของแผ่นดิน ถ้าเจ้าของมิได้เรียกเอาภายในหนึ่งปีนับแต่วันส่ง หรือถ้าได้ฟ้องคดีอาญาต่อศาลแล้วนับแต่วันที่คำพิพากษาถึงที่สุดแต่ถ้าไม่ทราบตัวเจ้าของ ท่านให้ผ่อนเวลาออกไปเป็นห้าปี

ถ้าทรัพย์สินเป็นของเสียหายหรือถ้าหน่วงช้าไว้จะเป็นการเสี่ยงความเสียหายหรือค่าใช้จ่ายจะเกินส่วนกับค่าของทรัพย์สินนั้นไซ้ ท่านว่ากรมในรัฐบาลจะจัดให้เอาออกขายทอดตลาดก่อนถึงกำหนดก็ได้ แต่ก่อนที่จะขายให้จัดการตามควรเพื่อบันทึกรายการอันเป็นเครื่องให้บุคคลผู้มีสิทธิจะรับทรัพย์สินนั้นอาจทราบว่าเป็นทรัพย์สินของตนและพิสูจน์สิทธิได้ เมื่อขายแล้วได้เงินเป็นจำนวนสุทธิเท่าใดให้ถือไว้แทนตัวทรัพย์สิน

การบำรุงรักษา ก็ย่อมจะทำให้เสื่อมสภาพหรือชำรุดได้โดยง่ายนอกจากนี้ถ้าไม่มีสถานที่เก็บรักษาที่ปลอดภัยแล้ว ก็อาจจะถูกโจรกรรมได้ ซึ่งการที่รถดังกล่าวจะต้องเสื่อมสภาพก็ดี หรือจะต้องถูกโจรกรรมก็ดี ย่อมจะก่อให้เกิดความเสียหายทั้งแก่ตัวรถและผู้เป็นเจ้าของที่อาจจะมาขอรับคืนในภายหลัง แต่ถ้าจะจัดให้มีการดูแลรักษารถดังกล่าวให้อยู่ในสภาพที่ดีและปลอดภัยจากการถูกโจรกรรมตลอดระยะเวลา ๕ ปีแล้ว ก็อาจจะต้องเสียค่าใช้จ่ายในการดูแลรักษาพอสมควร ในขณะที่ค่าของรถดังกล่าวย่อมจะลดน้อยลงตามลำดับ ด้วยเหตุนี้ถ้าหน่วยงานฯ ว่าจะเป็นการเสียความเสียหาย และค่าใช้จ่ายในการดูแลและบำรุงรักษาอาจจะเกินส่วนกับค่าของรถดังกล่าวได้ ทั้งนี้ ย่อมขึ้นอยู่กับข้อเท็จจริงในแต่ละกรณีด้วยว่ารถดังกล่าวมีสภาพเป็นอย่างไร และมีมูลค่ามากน้อยเพียงใด

ด้วยเหตุดังกล่าวข้างต้น คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย คณะที่ ๘) จึงเห็นว่ารถของกลางในคดีอาญาที่ไม่ทราบตัวผู้มีความผิดและเก็บรักษาไว้ไม่ถึง ๕ ปีก็เสื่อมสภาพ อาจจะถือได้ว่าเป็นทรัพย์สินที่ถ้าหน่วยงานฯ ว่าจะเป็นการเสียความเสียหายหรือค่าใช้จ่ายจะเกินส่วนกับค่าของทรัพย์สินนั้นตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๓๒๗ วรรคสอง โดยจะต้องพิจารณาจากข้อเท็จจริงในแต่ละกรณีไป ทั้งนี้ ย่อมขึ้นอยู่กับระเบียบวิธีการที่สมควรอันจะนำไปสู่ข้อเท็จจริงดังกล่าวตามที่กรมตำรวจแจ้งว่าได้วางระเบียบเกี่ยวกับการขายทอดตลาดรถของกลางต่อไป

(ลงชื่อ) อมร จันทสมบุรณ์

(นายอมร จันทสมบุรณ์)

เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

พฤษภาคม ๒๕๒๖